

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-97/02-3

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Milivoja Mikora, kao predsjednika vijeća, te Vesne Vrbetić, Ane Garačić, Erike Kocijančić i Hajrije Novoselec, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Ileane Vinja, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Ž. V. i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 120. OKZRH, odlučujući o žalbama optuženika D. S., R. M., R. Š. i D. V., podnesenim protiv presude Županijskog suda u Vukovaru od 16. ožujka 2001. godine broj K-42/99, u sjednici održanoj 12. lipnja 2002. godine, saslušavši zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Nadu Kolak-Parfenjuk,

r i j e š i o j e:

Prihvaća se žalba opt. D.S., R.M., R.Š. i D.V., a povodom te žalbe i po službenoj dužnosti i u odnosu na opt. Ž.V., Z.K., N.T., M.S., M.M., G.M. i R.R., ukida se pobijana presuda u osuđujućem dijelu i predmet vraća sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Županijski sud u Vukovaru, presudom od 16. ožujka 2001. godine broj K-42/99 proglasio je krivima optuženike Ž.V., Z.K., N.T., M.S., D.S., R.M., R.Š., D.V., M.M., G.M. i R.R. zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZRH i na temelju čl. 6., 50., 56. KZ i čl. 120. OKZRH osudio ih na kazne zatvora i to: Ž.V. u trajanju od osam godina, R.M. u trajanju od šest godina, te opt. Z.K., N.T., M.S., D.S., R.Š., D.V., M.M., G.M. i R.R. u trajanju od po pet godina svakog od optuženika.

Na temelju čl. 339. st. 3. ZKP protiv opt. P.S. odbijena je optužba da bi počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, genocid, opisano i kažnjivo po čl. 119. st. 1. OKZRH.

Na temelju čl. 90. st. 4. u svezi čl. 87. ZKP/93 optuženici su oslobođeni dužnosti naknade troškova kaznenog postupka i isti padaju na teret proračunskih sredstava.

Protiv te presude, u odnosu na osuđujući dio, žale se optuženici D.S., R.M., R.Š. i D.V. po branitelju V.O., odvjetniku iz V., iz svih žalbenih osnova i predlažu da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske u pismenom podnesku od 18. ožujka 2002. godine broj KŽ-DO-351/02 predložio je da se žalba optuženika odbije kao neosnovana.

Žalba je osnovana.

Optuženici se žale zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, ne navodeći o kojoj se postupovnoj povredi radi i u čemu se ona sastoji međutim, ispitujući pobijanu presudu u smislu čl. 379. st. 1. toč. 1. ZKP ovaj sud, kao sud drugog stupnja, je našao da je ostvarena povreda iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP, jer je izreka pobijane presude proturječna razlozima presude.

Naime, svi optuženici su proglašeni krivima da su kao pripadnici nelegalnih okupacijskih tijela civilne i vojne vlasti u razdoblju od 1992. godine do svibnja 1995. godine zajedno, prema međusobnom dogovoru i podjeli zadatka provodili aktivnosti kojima je cjelokupno civilno hrvatsko stanovništvo u selu B., s ciljem da se protjera i B. učini etnički čistim srpskim selom, izvrgnuto sustavu psihičkog i fizičkog zlostavljanja, na način da su: ograničili slobodu kretanja Hrvatima, uvođenjem obveznih propusnica, dovodili i pod pritiskom tjerali Hrvate da u svoje kuće prime Srbe iz zapadne Slavonije, prijetnjama za osobnu sigurnost i pod naoružanom stražom tjerali Hrvate na obavljanje fizičkih poslova, između ostalog sjeću drva i kopanje rovova za vojne potrebe, a bez ikakve naknade, novačili Hrvate i tjerali ih na prve linije obrane, pripadnike hrvatske narodnosti bezrazložno lišavali slobode, saslušavali ih, tukli i na razne druge načine psihički i fizički zlostavljali, otvoreno prijetili Hrvatima da će ih ubiti, noću za vrijeme trajanja policijskog sata, kada nitko od Hrvata nije smio izlaziti iz kuća, ulazili u kuće, prijetili i vršili pretres kuća, te pljačkali po hrvatskim kućama vrijedniju pokretnu imovinu, vrijeđali Hrvate te ih psihički i fizički zlostavljali, a u svibnju 1995. godine pod prijetnjom smrti iz njihovih domova protjerali na slobodnu područje Republike Hrvatske preostalih 69 pripadnika hrvatske narodnosti, a zatim u njihove kuće uselili pripadnike srpske narodnosti.

Obrazlažući navedenu odluku prvostupanjski sud navodi da nije za svakog optuženika pojedinačno stavio radnju koju je počinio, iz razloga jer im je optužba na teret stavila radnje koje su počinili zajednički kao pripadnici vlasti.

Međutim, nadalje navodi da je nedvojbeno da je sud u činjeničnom opisu presude sve optuženike osudio samo za one radnje u kojima su i neposredno učestvovali dakle, ne po nekoj objektivnoj odgovornosti, kao pripadnike vlasti već samo za one radnje koje su i sami neposredno poduzeli i za koje su ih oštećenici i svjedoci sa sigurnošću vidjeli i prepoznali.

Dakle, sve navedeno ukazuje na proturječnosti izreke razlozima presude, a ovakvo obrazloženje razloge o odlučnim činjenicama čini nejasnima, pa je stoga ostvarena postupovna povreda iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP.

U vezi s ovom postupovnom povredom i činjenično stanje se ukazuje pogrešno i nepotpuno utvrđenim, pa je u tom pravcu osnovana žalba optuženika.

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će utvrditi točan doprinos svakog od optuženika i to posebno u odnosu na svaku inkriminaciju i za svaki odvojeni događaj, utvrditi da li su postupali kao suizvršitelji što podrazumijeva, ne samo neposredno sudjelovanje u radnji izvršenja nego se kazneno djelo može zajednički počinuti i na drugi način, a koje utvrđenje mora proizlaziti i iz činjeničnog opisa. U tu svrhu bit će potrebno utvrditi i u kojem svojstvu su bili pripadnici nelegalnih okupacijskih tijela civilne i vojne vlasti, jer navođenje da su na pr. Ž.V., N.T. i M.S. “sve vrijeme bili glavni u komandi TO”, da su se neki od optuženika isticali u omladinskoj “četničkoj” organizaciji i slično, nije dovoljno za zaključak da su već samim time sudjelovali u izvršenju kaznenog djela za koje su proglašeni krivima. Onako kako prvostupanjski sud obrazlaže njihovo pojedinačno sudjelovanje u počinjenju djela, a koje nije vidljivo iz činjeničnog opisa, za sada ukazuje na preširoku koncepciju suizvršiteljstva, jer bi se barem za neke od optuženika moglo govoriti o beznačajnom doprinosu ratnom zločinu protiv civilnog stanovništva, a nije utvrđena ni subjektivna komponenta suizvršiteljstva, barem prešutni dogovor o zajedničkom postupanju.

Stoga je osnovana žalba optuženika D.S., R.M., R.Š. i D.V., a povodom te žalbe, po službenoj dužnosti, u smislu čl. 383. ZKP odlučeno je kao u izreci i u odnosu na ostale optuženike.

Dakle, u ponovljenom postupku prvostupanjski sud će otkloniti navedenu postupovnu povredu, ponovno provesti sve već provedene dokaze, po potrebi i druge, ocijeniti ih i zatim donijeti novu odluku koju je dužan obrazložiti u smislu čl. 359. st. 7. ZKP. Posebno će određeno izložiti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja prilikom utvrđivanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti optuženika, time da kazneno djelo mora biti i ispravno pravno kvalificirano, na način da je potrebno navesti i stav kaznenog djela za koje su optuženici proglašeni krivima, te ujedno izbjegavati primjenu dva kaznena zakona ukoliko to nije neophodno potrebno.

Usljed svega navedenog prihvaćena je žalba optuženika pa je na temelju čl. 388. st. 1. ZKP odlučeno kao u izreci.

U Zagrebu, 12. lipnja 2002. godine.

Zapisničar:
Ileana Vinja, v.r.

Predsjednik vijeća:
Milivoj Mikor, v.r.